

LATVIJAS REPUBLIKAS SATVERSMES TIESA

SPRIEDUMS

LATVIJAS REPUBLIKAS VĀRDĀ

Rīgā 2007. gada 1. novembrī

lietā Nr. 2007-08-01

Latvijas Republikas Satversmes tiesa šādā sastāvā: tiesas sēdes priekšsēdētājs Gunārs Kūtris, tiesneši Kaspars Balodis, Aija Branta, Juris Jelāgins, Kristīne Krūma, Uldis Ķinis un Viktors Skudra,

pēc Valentīnas Andžānes pieteikuma,

pamatojoties uz Latvijas Republikas Satversmes 85. pantu un Satversmes tiesas likuma 16. panta 1. punktu, 17. panta pirmās daļas 11. punktu un 28.¹ pantu, rakstveida procesā 2007. gada 2. oktobra tiesas sēdē izskatīja lietu

„Par Korupcijas novēršanas un apkarošanas biroja likuma pārejas noteikumu 7. punkta otrā, trešā un ceturtā teikuma atbilstību Latvijas Republikas Satversmes 91. un 106. pantam”.

Konstatējošā daļa

1. Latvijas Republikas Saeima (turpmāk – Saeima) 2002. gada 18. aprīlī pieņēma Korupcijas novēršanas un apkarošanas biroja likumu (turpmāk – Biroja likums). Likums stājās spēkā 2002. gada 1. maijā. Likuma mērķis ir noteikt Korupcijas novēršanas un apkarošanas biroja (turpmāk – Birojs) tiesisko statusu un darbību, lai kompleksi īstenotu korupcijas novēršanu un apkarošanu, kā arī lai

kontrolētu politisko organizāciju (partiju) un to apvienību finansēšanas noteikumu izpildi.

Šā likuma 5. panta trešajā daļā ietvertas prasības, kādām jāatbilst personai, lai tā varētu būt par Biroja amatpersonu. Sākotnēji šī norma noteica, ka par Biroja amatpersonu var būt persona, kura atbilst prasībām, kādas likumā noteiktas, lai saņemtu speciālo atļauju pieejai valsts noslēpumam.

2005. gada 27. janvārī Saeima pieņēma likumu „Grozījumi Korupcijas novēršanas un apkarošanas biroja likumā”, kas stājās spēkā 2005. gada 1. martā. Ar šo likumu Biroja likuma 5. panta trešā daļa tika izteikta jaunā redakcijā. Grozījumi personai, kura pretendē uz Biroja amatpersonas statusu, izvirza vairākas prasības, tostarp prasību par augstāko izglītību un amatam atbilstošu darba pieredzi.

Ar minēto likumu tika izdarīti grozījumi arī Biroja likuma pārejas noteikumos (turpmāk – Pārejas noteikumi). Tie tika papildināti ar 7. punktu, kas noteic: „Šā likuma 5. panta trešās daļas 3. punktā minētā prasība par augstāko izglītību attiecībā uz Biroja amatpersonu, kura iecelta amatā līdz šīs tiesību normas spēkā stāšanās dienai, piemērojama no 2009. gada 1. janvāra. Biroja amatpersona, kura līdz šīs tiesību normas spēkā stāšanās dienai nav uzsākusi studijas augstākās izglītības iestādē, līdz 2005. gada 1. oktobrim uzsāk studijas augstākās izglītības iestādē un iesniedz Biroja priekšniekam augstākās izglītības iestādes izsniegtu izziņu par studiju uzsākšanu. Biroja amatpersona, kura studē augstākās izglītības iestādē, katru gadu līdz 15. oktobrim iesniedz Biroja priekšniekam augstākās izglītības iestādes izsniegtu izziņu par studiju turpināšanu. Biroja amatpersonu, kura šajā punktā noteiktajā termiņā nav uzsākusi studijas augstākās izglītības iestādē vai studijas neturpina, atbrīvo no amata Birojā sakarā ar neatbilstību ieņemamajam amatam. Ja Biroja amatpersonai šīs tiesību normas spēkā stāšanās dienā līdz likumā noteiktā pensijas vecuma sasniegšanai atlikuši četri gadi vai mazāk, tai atļauts ieņemt Biroja amatpersonas amatu arī bez augstākās izglītības.”

2. Konstitucionālās sūdzības iesniedzēja – Valentīna Andžāne (turpmāk – Pieteikuma iesniedzēja) apstrīd Pārejas noteikumu 7. punkta otrā, trešā un

ceturtnā teikuma atbilstību Latvijas Republikas Satversmes (turpmāk – Satversme) 91. un 106. pantam.

Pārejas noteikumu otrais, trešais un ceturtais teikums noteic: „Biroja amatpersona, kura līdz šīs tiesību normas spēkā stāšanās dienai nav uzsākusi studijas augstākās izglītības iestādē, līdz 2005. gada 1. oktobrim uzsāk studijas augstākās izglītības iestādē un iesniedz Biroja priekšniekam augstākās izglītības iestādes izsniegtu izziņu par studiju uzsākšanu. Biroja amatpersona, kura studē augstākās izglītības iestādē, katru gadu līdz 15. oktobrim iesniedz Biroja priekšniekam augstākās izglītības iestādes izsniegtu izziņu par studiju turpināšanu. Biroja amatpersonu, kura šajā punktā noteiktajā termiņā nav uzsākusi studijas augstākās izglītības iestādē vai studijas neturpina, atbrīvo no amata Birojā sakarā ar neatbilstību ieņemamajam amatam” (turpmāk – apstrīdētā norma).

2.1. Pieteikuma iesniedzēja 2003. gada 28. jūlijā noslēdza darba līgumu ar Biroju un stājās darbā par Ziņojumu centra vadītāju.

Tā kā Pieteikuma iesniedzējai nav augstākās izglītības, viņa līdz 2005. gada 1. oktobrim neuzsāka studijas augstākās izglītības iestādē un attiecīgi līdz 2005. gada 15. oktobrim neiesniedza izziņu par studiju uzsākšanu, Biroja priekšnieks 2006. gada 10. aprīlī izdeva rīkojumu Nr. 2-1/313 par Pieteikuma iesniedzējas atbrīvošanu no ieņemamā amata, pamatojoties uz Biroja likuma 5. panta sestās daļas 12. punktu un Pārejas noteikumu 7. punktu.

2.2. Pieteikuma iesniedzēja uzskata, ka ar apstrīdēto normu ir aizskartas viņai Satversmes 106. pantā garantētās tiesības uz nodarbošanos un darba vietu atbilstoši spējām un kvalifikācijai, kā arī tiesības saglabāt esošo darba vietu.

Pieteikuma iesniedzēja norāda, ka pret viņu ir pieļauti divi tiesību ierobežojumi. Pirmais ierobežojums esot Biroja likumā noteiktā vispārējā prasība pēc augstākās izglītības, kas attiecībā uz Biroja amatpersonām stājās spēkā 2009. gada 1. janvārī. Otrs ierobežojums esot atbrīvošana no amata, ja amatpersona nav uzsākusi studijas augstskolā līdz 2005. gada 1. oktobrim.

Kaut arī abi ierobežojumi aizskarot Pieteikuma iesniedzējas pamattiesības, viņa neapstrīd pirmo ierobežojumu, jo uzskata, ka tam ir leģitīms mērķis – noteikt Biroja amatpersonu kvalifikācijas standartus, kas nodrošina šo amatpersonu atbilstību

ieņemamajam amatam, citastarp šo amatpersonu darba pamatuzdevumu sekmīgu izpildi.

Savukārt Biroja likuma Pārejas noteikumu 7. punktā ietvertais nosacījums par iestāšanos augstskolā jau līdz 2005. gada 1. oktobrim nekalpojot leģitīmajam mērķim. Pieteikuma iesniedzēja uzskata: fakts, ka amatpersona ir iestājusies augstskolā, pats par sevi nenodrošina amatpersonas atbilstību kvalifikācijas standartiem. To varot nodrošināt tikai iegūta augstākā izglītība. Savukārt persona ir ieguvusi augstāko izglītību, ja saskaņā ar Augstskolu likuma 59. pantu atbilstoši valsts akreditētajai studiju programmai saņēmusi bakalaura (akadēmisko grādu) vai profesionālo kvalifikāciju, kuru var iegūt, pabeidzot vismaz četrgadīgu valsts akreditētu augstākās izglītības studiju programmu. Tām amatpersonām, kuras plāno turpināt darbu Birojā, likumdevējs esot devis iespēju iegūt augstāko izglītību līdz 2009. gada 1. janvārim. Pieteikuma iesniedzēja neplānojošā šā datuma strādāt Birojā.

2.3. Pieteikuma iesniedzēja uzskata, ka ar apstrīdēto normu ir pārkāpts arī tiesiskās vienlīdzības princips, ko garantē Satversmes 91. pants.

Pieteikuma iesniedzēja norāda, ka viņa atrodas līdzīgos apstākļos ar citām Biroja amatpersonām, kuras līdz 2005. gada 1. oktobrim ir uzsākušas studijas augstskolā. Nevienai no šīm personām neesot augstākās izglītības, bet tieši augstākās izglītības neesamība šajā gadījumā esot kopīgs elements, kas apvieno divas situācijas – Pieteikuma iesniedzējas situāciju un to Biroja amatpersonu situāciju, kurām vēl nav augstākās izglītības, bet kuras ir uzsākušas studijas augstskolā līdz 2005. gada 1. oktobrim. Līdz ar to esot pieļauta atšķirīga attieksme pret Pieteikuma iesniedzēju.

Atšķirīgai attieksmei neesot saprātīga pamata. Likums dodot iespēju tām amatpersonām, kuras plāno turpināt darbu Birojā pēc 2009. gada 1. janvāra, iegūt augstāko izglītību. Taču Pieteikuma iesniedzēja neesot plānojusi turpināt darbu pēc šā datuma, tādēļ viņai neesot bijis racionāla pamata tērēt materiālos līdzekļus un laiku studijām.

Pieteikuma iesniedzēja vērš uzmanību uz faktu, ka tiek gatavots likumprojekts par Biroja amatpersonu izdienas pensijām. Ja likums stātos spēkā, tad viņai līdz pensijai atlikušais laiks būtu mazāks par vienu gadu. Līdz ar to viņai nebūtu nepieciešamības turpināt darbu Birojā pēc 2009. gada 1. janvāra.

Atšķirīgajai attieksmei neesot leģitīma mērķa, jo leģitīms mērķis tiekot sasniegts ar augstākās izglītības iegūšanu, nevis ar prasību iestāties augstskolā līdz noteiktam laikam. Turklāt tā neesot samērīga, jo „labumam, ko sabiedrība iegūst ar atšķirīgo attieksmi pret salīdzināmām situācijām, ir jābūt lielākam nekā zaudējumam, ko cieš tās personas, kuras atrodas nelabvēlīgākajā no abām situācijām”.

Pieteikuma iesniedzēja apgalvo, ka viņas kvalifikācija nav zemāka par to Biroja amatpersonu kvalifikāciju, kuras uzsākušas studijas augstskolā, bet vēl nav ieguvušas augstāko izglītību. Labums, ko sabiedrība varēja gūt sakarā ar viņas atbrīvošanu no amata (ja tāds vispār ir), neesot salīdzināms ar zaudējumiem, kurus viņa cietusi, būdama atbrīvota no amata, vai būtu spiesta ciest, tērējot materiālos līdzekļus un laiku studijām augstskolā.

3. Institūcija, kas izdevusi apstrīdēto aktu, – Saeima – atbildes rakstā izsaka viedokli, ka pieteikums nav pamatots, un lūdz atzīt apstrīdēto normu par atbilstošu Satversmes 91. un 106. pantam.

3.1. Atbildes rakstā norādīts, ka apstrīdētā norma vērtējama kā ierobežojums, kas noteikts publiski tiesiskajās attiecībās, lai nodrošinātu atbilstošu valsts dienesta darbību. Lai arī Biroja amatpersonas formāli atrodoties darba tiesiskajās attiecībās, faktiski tās pildot valsts dienestu Satversmes 101. panta izpratnē. Tas izrietot gan no Biroja vietas valsts pārvaldes sistēmā un Biroja amatpersonām noteiktajiem amata pienākumiem, gan no ieņemamajam amatam noteiktajiem ierobežojumiem. Kaut arī Pieteikuma iesniedzēja lūgusi izvērtēt apstrīdētās normas atbilstību pirmām kārtām Satversmes 106. pantam, Saeima uzskata, ka, vērtējot Biroja amatpersonu statusu, šis pants ir jāskata kopsakarā ar Satversmes 101. pantu. Saeima citē Satversmes tiesas 2007. gada 10. maija spriedumu lietā Nr. 2006-29-0103, kurā tiesa izteikusi atziņu, ka „no vienas puses, Satversmes 101. pants paredz 106. panta ierobežojumus, piemēram, ka tikai pilsonim ir tiesības pildīt valsts dienestu. No otras puses, likumā paredzētā veidā Satversmes 101. pantam var noteikt tikai tādus ierobežojumus, kas atbilst Satversmes 106. pantam, proti, kas saistīti ar personas spējām un kvalifikāciju vai arī noteikti saskaņā ar Satversmes 116. pantu”.

Saeima norāda uz Satversmes tiesas secināto vairākos spriedumos par to, ka Satversmes 1. pants neliedz likumdevējam izdarīt pastāvošajā tiesiskajā regulējumā tādus grozījumus, kuri atbilst Satversmei. Tomēr likumdevējam, izdarot šādus grozījumus, jāparedz saudzējoša pāreja uz jauno regulējumu. Šādos gadījumos jānosaka saprātīgi termiņi vai jāparedz nodarīto zaudējumu kompensācija.

Uzsverot, ka Pieteikuma iesniedzēja nav apstrīdējusi to, ka prasība par augstāko izglītību tiek attiecināta arī uz tām Biroja amatpersonām, kuras sākušas pildīt amata pienākumus pirms attiecīgās normas iekļaušanas Biroja likumā, Saeima norāda, ka saskaņā ar Satversmes tiesas secināto lietā Nr. 2006-29-0103 bija pieļaujams Biroja amatpersonām noteikt prasību par augstāko izglītību un Biroja likumā ietvert Pārejas noteikumu 7. punktu.

3.2. Saeima uzskata, ka apstrīdētā norma atbilst Satversmei arī tajā daļā, kas Pieteikuma iesniedzējai aizliedz līdz 2009. gada 1. janvārim turpināt pildīt amata pienākumus, ja viņa nav uzsākusi studijas augstākās izglītības iestādē.

Personas, kuras neuzsāk vai neturpina studijas, neatrodies vienādos un salīdzināmos apstākļos ar personām, kuras uzsākušas vai turpina studijas. Apstrīdētā norma pret dažādām personu grupām liekot izturēties atšķirīgi – vadoties no tā, vai attiecīgā persona ir uzsākusi studijas un tās turpina. Tādējādi apstrīdētā norma atbilstot Satversmes 91. panta pirmajam teikumam.

3.3. Saeima piekrīt Pieteikuma iesniedzējas viedoklim jautājumā par to, ka apstrīdētā norma paredz Satversmes 106. pantā noteikto personas tiesību nosacītu ierobežojumu. Proti, tā uzliek pienākumu uzsākt vai turpināt studijas, lai varētu pildīt amata pienākumus. Ja šis pienākums netiek pildīts, darba attiecības tiek pārtrauktas.

Pretēji Pieteikuma iesniedzējas viedoklim Saeima uzskata, ka apstrīdētajai normai, tāpat kā prasībai par augstāko izglītību, ir leģitīms mērķis – galvenokārt citu personu tiesību aizsardzība.

Saeima turklāt uzsver, ka apstrīdētās normas mērķis neesot dot vairāku gadu „atlaidi” amatpersonām bez augstākās izglītības, kuras ir nolēmušas pamest darbu Birojā līdz laikam, kad stājas spēkā obligātā prasība par augstākās izglītības nepieciešamību. Ja likumdevējs apstrīdēto normu būtu izteicis Pieteikuma iesniedzējai izdevīgā redakcijā, leģitīmais mērķis nebūtu sasniegts pietiekamā kvalitātē un šāda

tiesību norma būtu pretrunā ar sabiedrības interesēm. Proti, citas personas ar augstāko izglītību nevarētu ieņemt amatu Birojā, jo tajā atrastos persona bez augstākās izglītības. Tāpat esot jāņem vērā, ka nevienai personai nav subjektīvu tiesību ieņemt kādu konkrētu amatu, turklāt uz pašas izraudzītu laiku, ignorējot likumā noteikto prasību par augstākās izglītības iegūšanu.

Saeima norāda, ka apstrīdētā norma ļauj personai izdarīt izvēli – iegūt augstāko izglītību un turpināt pildīt amata pienākumus Birojā vai meklēt citu darbu. Laiks no 2005. gada 1. marta līdz 2005. gada 1. oktobrim, pēc Saeimas ieskata, bijis pietiekams izvēles izdarīšanai, tai skaitā arī cita darba atrašanai, ja Pieteikuma iesniedzēja nevēlējās uzsākt studijas un iegūt augstāko izglītību. Saeima arī norāda, ka citi normatīvie akti attiecībā uz darba devēja lēmumu par uzteikumu un atbrīvošanu no darba paredz daudz īsāku termiņu, kurā persona, nepārtraucot darbu, var sameklēt sev citu darbavietu.

Saeima nepiekrīt Pieteikuma iesniedzējas viedoklim par to, ka studiju laikā personai vēl nav nepieciešamo zināšanu un tās ir vienīgi tad, kad saņemts dokuments par augstākās izglītības iegūšanu. Šāds viedoklis neesot pamatots, jo persona progresē studiju procesā. Zināšanas netiekot iegūtas diploma izsniegšanas dienā. Diploms vienīgi apliecinot ilgstoši un pakāpeniski apgūtās zināšanas. Tādējādi apstrīdētā norma nodrošinot to, ka darbinieks nemitīgi pilnveidojas, bet diploms apliecinot, ka persona ir ieguvusi attiecīgās pakāpes izglītību.

Tā kā Biroja amatpersona realizē valsts varu un var būt tiesīga ierobežot citu cilvēku tiesības, šīs amatpersonas kompetencei, izglītībai un inteliģencei esot īpaša nozīme. Persona, kas uzkrājusi atbilstošas zināšanas, izkopusi mācīšanās prasmi un attīstījusi saskarsmi ar citiem sabiedrības locekļiem nepieciešamās spējas, daudz labāk izprotot citu cilvēku pamattiesības un varot nodrošināt šo tiesību aizsardzību augstākā līmenī. Saeima uzskata, ka šādu zināšanu un prasmju iegūšanas un uzkrāšanas priekšnoteikums ir augstākā izglītība.

4. Latvijas Republikas tiesībsargs (turpmāk – Tiesībsargs) uzskata, ka apstrīdētā norma nav pretrunā ar Satversmes 91. pantu.

Visas personas, kas bija kļuvušas par Biroja amatpersonām līdz apstrīdētās normas spēkā stāšanās brīdim – 2005. gada 1. martam – un ar savu darbu pierādījušas piemērotību amatam, esot atradušās vienādos un salīdzināmos apstākļos.

Tiesībsargs uzskata, ka atšķirīga attieksme ir pieļaujama, jo noteikta pēc objektīva kritērija – izglītības iegūšanas. Atšķirīgā attieksme neesot uzskatāma par patvarīgu, jo esot saprātīgi pamatota ar augstākās izglītības svarīgumu Biroja amatpersonu darbā.

Nosakot atšķirīgu attieksmi, esot pietiekami ņemti vērā arī individuālie apstākļi. Un, proti, apstrīdētā norma esot cieši saistīta ar tiesību normu, kas paredz, ka par Biroja amatpersonu drīkst strādāt tikai tāda persona, kas ir ieguvusi augstāko izglītību. Pieteikuma iesniedzēja šo normu neesot apstrīdējusi. Savukārt apstrīdētā norma likumā esot ieviesta, lai nodrošinātu saudzīgu pāreju. Pārejas noteikumu 7. punkts (tā piektais teikums) paredzot arī individuālu pieeju, proti, tas noteic, ka personām, kurām līdz likumā noteiktā pensijas vecuma sasniegšanai atlikuši četri gadi vai mazāk, atļauts ieņemt Biroja amatpersonas amatu arī bez augstākās izglītības.

Pieteikuma iesniedzēja vēloties, lai regulējums tiktu vēl vairāk individualizēts, ņemot vērā to, ka ir sagatavots likumprojekts par Biroja amatpersonu izdienas pensiju. Tomēr fakts, ka tiek izstrādāts likumprojekts, pats par sevi neradot personai tiesības paļauties uz to, ka šāds regulējums nākotnē patiešām stāsies spēkā.

Tiesībsargs piekrīt, ka apstrīdētā norma paredz Pieteikuma iesniedzējai Satversmes 106. pantā noteikto tiesību ierobežojumu. Šo pamattiesību ierobežojums attiecībā uz to personu izglītību, kuras Biroja likuma grozījumu spēkā stāšanās dienā jau bija Biroja amatpersonas un kurām nebija augstākās izglītības, esot noteikts, lai aizsargātu citu personu tiesības. Ņemot vērā to, ka Biroja amatpersonas realizē valsts varu un ir tiesīgas ierobežot citu cilvēku tiesības, to kompetencei un izglītībai esot īpaša nozīme.

Tiesībsargs uzskata, ka apstrīdētā norma nepārkāpj arī samērīguma principu, jo personām tika dots pietiekami ilgs laiks, lai tās varētu uzsākt studijas augstākās izglītības iestādē. Turklāt Pieteikuma iesniedzēja neesot minējusi nekādas objektīvas problēmas, kuru dēļ nevarētu uzsākt studijas.

Vērtējot, vai leģitīmo mērķi nevar sasniegt ar tikpat efektīviem, bet personas tiesības mazāk ierobežojošiem līdzekļiem, Tiesībsargs atsaucas uz Pieteikuma iesniedzējas viedokli par to, ka saudzējošāks līdzeklis būtu iespēja viņai turpināt darbu bez augstākās izglītības iegūšanas līdz 2009. gada 1. janvārim. Tomēr šādā veidā neesot iespējams sasniegt iepriekš minēto leģitīmo mērķi, jo saudzējošāks līdzeklis ir nevis jebkurš cits, bet tikai tāds līdzeklis, ar kuru var sasniegt leģitīmo mērķi tādā pašā kvalitātē.

Tiesībsargs arī norāda, ka, izvērtējot sekas, ko ierobežojums rada personai, ir jāņem vērā, ka obligātā prasība par augstāko izglītību varēja tikt ieviesta divos veidos. Pirmkārt, panākot to, ka personas, kuras jau ir Biroja amatpersonas, augstāko izglītību iegūst, un, otrkārt, atbrīvojot no darba amatpersonas, kurām augstākās izglītības nav. Abos gadījumos ierobežojuma sekas attiecībā uz personu esot atšķirīgas. Mazāk smagas tās esot gadījumā, kad personai tiek dota iespēja turpināt darbu, vienlaikus iegūstot augstāko izglītību.

Tiesībsargs pauž viedokli, ka sabiedrība kopumā gūst lielāku labumu no apstrīdētajā normā noteiktā ierobežojuma un līdz ar to šī norma ir piemērota leģitīmā mērķa sasniegšanai. Kaut arī prasība par augstākās izglītības iegūšanu prasa no personas papildu darbu, kopumā tā esot vērsta uz personības attīstību un to nevarētu uzskatīt par būtisku personas pamattiesību aizskārumu.

5. Korupcijas novēršanas un apkarošanas birojs norāda, ka laikā, kad stājās spēkā apstrīdētā norma, Birojā augstāko izglītību nebija ieguvušas 11 amatpersonas. Atbilstoši apstrīdētās normas nosacījumiem līdz 2005. gada 1. oktobrim studijas augstākās izglītības iestādēs uzsākušas trīs amatpersonas, bet studijas turpinājušas septiņas amatpersonas.

Birojs paskaidro, ka Ziņojumu centra vadītāja amata aprakstā iekļautā prasība – proti, šā amata pienākumu pildīšanai nepieciešama augstākā izglītība – bija viens no pretendentu izvēles kritērijiem. Laikā, kad notika pretendentu atlase vakantajam centra vadītāja amatam, augstākā izglītība Biroja likumā vēl nebija ietverta kā obligāta prasība.

Lai gan Pieteikuma iesniedzēja nebija ieguvusi augstāko izglītību, konkursa komisija ņēmusi vērā viņas iepriekšējo darba pieredzi, kā arī to, ka viņa Birojā strādāja jau no 2002. gada decembra. Salīdzinājumā ar citiem kandidātiem Pieteikuma iesniedzējai bijušas zināmas priekšrocības, tādēļ viņa atzīta par piemērotāko. Tomēr gan mutvārdos, gan rakstveidā Pieteikuma iesniedzējai esot atgādināts, ka līdz 2005. gada 1. oktobrim ir jāuzsāk studijas.

Secinājumu daļa

6. Apstrīdētā norma ir saistīta ar Biroja likuma 5. panta trešās daļas 3. punktu, kas noteic, ka par Biroja amatpersonu var būt persona, kura ieguvusi augstāko izglītību. Šo normu Pieteikuma iesniedzēja neapstrīd, bet uzskata, ka pretrunā ar Satversmes 91. un 106. pantu ir tieši apstrīdētā norma. Tā viņai uzliek pienākumu uzsākt studijas un līdz 2009. gada janvārim iegūt augstāko izglītību, lai gan viņa grasoties līdz šim termiņam atstāt darbu Birojā.

7. Satversmes 106. pants noteic: „Ikvienam ir tiesības brīvi izvēlēties nodarbošanos un darbavietu atbilstoši savām spējām un kvalifikācijai. Piespiedu darbs ir aizliegts. Par piespiedu darbu netiek uzskatīta iesaistīšana katastrofu un to seku likvidēšanā un nodarbināšana sakarā ar tiesas lēmumu.”

Konstitucionālās sūdzības pamatojums neskar piespiedu darba aizlieguma pārkāpumu, tādēļ šajā lietā izvērtējama apstrīdētās normas atbilstība tikai panta pirmajam teikumam.

Satversmes tiesa ir atzinusi, ka Satversmes 106. panta izpratnē tiesības brīvi izvēlēties darba vietu un nodarbošanos nozīmē, pirmkārt, visām personām vienlīdzīgu pieeju darba tirgum un, otrkārt, to, ka valsts nedrīkst noteikt personām citus ierobežojošus kritērijus kā vien noteiktas to spēju un kvalifikācijas prasības, bez kurām persona nevarētu pildīt attiecīgā amata pienākumus. Turklāt tiesības brīvi izvēlēties darba vietu nozīmē arī tiesības saglabāt esošo darba vietu (*sk. Satversmes tiesas 2003. gada 20. maija sprieduma lietā Nr. 2002-21-01 secinājumu daļas 1. punktu un Satversmes tiesas 2003. gada 23. aprīļa sprieduma lietā Nr. 2002-20-0103 secinājumu daļas 3. punktu*).

Satversmes tiesa arī ir secinājusi, ka attiecībā uz katru nodarbošanos izvirzāmās kvalifikācijas prasības ietver minimālo izglītības līmeni, teorētisko zināšanu, prasmes un atbildības pakāpi, kas nepieciešama šā darba pamatuzdevumu sekmīgai izpildei, un izglītība ir tikai viens no kritērijiem, lai persona pierādītu savu piemērotību attiecīgā amata pildīšanai (*sk. Satversmes tiesas 2002. gada 4. jūnija sprieduma lietā Nr. 2001-16-01 secinājumu daļas 2.2. un 4.2. punktu*).

Līdz ar to Satversmes 106. panta pirmais teikums noteic personai tiesības brīvi izvēlēties nodarbošanos, ņemot vērā visu to spēju, zināšanu un prasmju kopumu, kas raksturo personas sagatavotību un piemērotību zināma darba izpildei, ņemot vērā gan izglītību, gan praktisko pieredzi konkrētā darbā, gan arī citas zināšanas, prasmes un iemaņas, ko attiecīgā persona ieguvusi un attīstījusi.

Tātad Satversmes 106. pants neliedz valstij noteikt prasības, saskaņā ar kurām personai, izvēloties noteiktu nodarbošanos, ir jāapliecina savas spējas un kvalifikācija. Piemēram, var pieprasīt nokārtot valsts noteiktus pārbaudījumus vai iegūt izglītību valsts atzītā mācību procesā.

Tomēr nav pieļaujama patvaļīga ierobežojumu noteikšana pamattiesību īstenošanai.

8. Lai izvērtētu prasības par augstāko izglītību atbilstību Satversmes 106. pantā noteiktajām pamattiesībām, jānoskaidro, vai šajā prasībā ietverts kāds no šo tiesību ierobežojumiem (*sk. Satversmes tiesas 2005. gada 22. marta sprieduma lietā Nr. 2004-13-0106 20. punktu*).

Satversmes tiesa piekrīt, ka Pieteikuma iesniedzējas pamattiesības ir ierobežotas. Proti, tiesības pildīt Biroja amatpersonas pienākumus tām personām, kuras jau bija pieņemtas darbā Birojā un kurām nebija augstākās izglītības, tostarp arī Pieteikuma iesniedzējai, tika ierobežotas tādā veidā, ka šīm personām, lai tās varētu saglabāt līdzšinējās tiesības (amatpersonas statusu), bija jāiegūst augstākā izglītība.

Līdz ar to prasība par augstāko izglītību Biroja amatpersonām ierobežo Satversmes 106. pantā noteiktās pamattiesības.

9. Pieteikuma iesniedzēja uzskata, ka apstrīdētā norma, kas viņai uzliek pienākumu līdz 2005. gada 1. oktobrim uzsākt studijas augstākās izglītības iestādē, bez objektīva un saprātīga pamata paredz atšķirīgu attieksmi attiecībā uz Satversmes 106. pantā noteikto pamattiesību īstenošanu. Tāpēc apstrīdētā norma esot pretrunā ar tiesiskās vienlīdzības principu.

Šis princips nostiprināts Satversmes 91. pantā, kas noteic: „Visi cilvēki ir vienlīdzīgi likuma un tiesas priekšā. Cilvēka tiesības tiek īstenotas bez jebkādas diskriminācijas.”

Lai gan konstitucionālajā sūdzībā ietverts prasījums izvērtēt apstrīdētās normas atbilstību visam Satversmes 91. pantam, tomēr no sūdzības satura izriet, ka ir izvērtējama apstrīdētās normas atbilstība tikai panta pirmajam teikumam, kas garantē visu personu vienlīdzību likuma priekšā. Tādēļ šīs lietas ietvaros apstrīdētā norma tiks analizēta vienlīdzības principa, nevis diskriminācijas aizlieguma principa kontekstā.

Satversmes tiesa vairākos spriedumos ir norādījusi, ka tiesiskās vienlīdzības princips liedz valsts institūcijām izdot tādas normas, kas bez saprātīga pamata pieļauj atšķirīgu attieksmi pret personām, kuras atrodas vienādos un salīdzināmos apstākļos (*sk., piemēram, Satversmes tiesas 2001. gada 5. decembra sprieduma lietā Nr. 2001-07-0103 secinājumu daļas 3. punktu un Satversmes tiesas 2004. gada 26. marta sprieduma lietā Nr. 2003-22-01 8. punktu*).

Vienlaikus Satversmes tiesa ir uzsvērusi, ka tiesiskās vienlīdzības princips pieļauj un pat prasa atšķirīgu attieksmi pret personām, kas atrodas atšķirīgos apstākļos. Tikai tad, ja tiek konstatēts, ka tam ir objektīvs un saprātīgs pamats, vienlīdzības princips pieļauj atšķirīgu attieksmi pret personām, kas atrodas vienādos apstākļos, vai vienādu attieksmi pret personām, kas atrodas atšķirīgos apstākļos (*sk. Satversmes tiesas 2006. gada 2. novembra sprieduma lietā Nr. 2006-07-01 14. punktu*).

Lai izvērtētu, vai apstrīdētā norma atbilst Satversmes 91. pantā garantētajam vienlīdzības principam saistībā ar Satversmes 106. pantu, nepieciešams noskaidrot:

- 1) vai un kuras personas atrodas vienādos vai pēc noteiktiem kritērijiem salīdzināmos apstākļos;

- 2) vai apstrīdētā norma paredz vienādu vai atšķirīgu attieksmi pret šīm personām;
- 3) vai atšķirīgai attieksmei ir objektīvs un saprātīgs pamats, proti, vai tai ir leģitīms mērķis un vai ir ievērots samērīguma princips.

10. Lai noteiktu, vai un kuras personas atrodas vienādos un pēc noteiktiem kritērijiem salīdzināmos apstākļos, nepieciešams atrast šīs grupas vienojošo pazīmi (sk. Satversmes tiesas 2004. gada 21. maija sprieduma lietā Nr. 2003-23-01 12. punktu).

Pieteikuma iesniedzēja uzskata, ka viņa atrodas vienādos apstākļos ar tām Biroja amatpersonām, kuras līdz 2005. gada 1. oktobrim uzsāka studijas augstskolā, jo nevienai no šīm personām, arī viņai, vēl nav augstākās izglītības, bet studiju uzsākšana vēl nenozīmējot augstāku profesionālo kvalifikāciju. Satversmes tiesa nevar piekrist šim viedoklim.

Līdz Biroja likuma grozījumu pieņemšanai par Biroja amatpersonu (izņemot Biroja priekšnieku) varēja kļūt jebkura persona, kas atbilda vienīgajam likumā noteiktajam kritērijam – proti, prasībām, kādas likumā noteiktas, lai saņemtu speciālo atļauju pieejai valsts noslēpumam. Ja persona atbilda šim kritērijam, nebija svarīgi, vai tai ir augstākā izglītība vai ne. Amatpersonas pildīja amata pienākumus atbilstoši attiecīgā amata aprakstam, kā arī saņēma amatam atbilstošu atalgojumu. Arī Pieteikuma iesniedzēja bija pieņemta darbā par Ziņojumu centra vadītāju, kaut arī viņas amata aprakstā bija noteikta prasība par augstākās izglītības nepieciešamību. Biroja sniegtā izziņa apstiprina, ka līdz Biroja likuma grozījumu pieņemšanai Birojā strādāja 11 amatpersonas, kurām nebija augstākās izglītības (*sk. lietas materiālu 1. sējuma 62. lpp.*). Šāda situācija bija pieļaujama, jo Biroja likums neparedzēja augstāko izglītību kā obligātu priekšnoteikumu amatpersonas darbam Birojā.

Tātad vienādos un pēc noteiktiem kritērijiem salīdzināmos apstākļos atradās tās Biroja amatpersonas, kas līdz 2005. gada 1. martam bija kļuvušas par Biroja amatpersonām un ar savu darbu pierādījušas piemērotību savam amatam.

11. Ja personas atrodas vienādos un salīdzināmos apstākļos, jānoskaidro, vai apstrīdētā norma paredz atšķirīgu attieksmi.

Prasība par augstāko izglītību Biroja amatpersonai, kura iecelta amatā līdz apstrīdētās normas spēkā stāšanās dienai, piemērojama no 2009. gada 1. janvāra. Biroja amatpersonām ar augstāko izglītību, kā arī tām amatpersonām, kuras līdz 2005. gada 1. oktobrim uzsāka studijas augstākās izglītības iestādē vai studijas turpināja, bija tiesības arī turpmāk ieņemt amatu Birojā. Savukārt tās amatpersonas, kuras neuzsāka studijas augstākās izglītības iestādē vai arī neturpināja studijas, tika atbrīvotas no ieņemamā amata.

Līdz ar to Biroja likums noteica atšķirīgu attieksmi pēc izglītības kritērija.

13. Konstatējot, ka salīdzināmās situācijās attieksme ir atšķirīga, nepieciešams pārbaudīt, vai atšķirīgā attieksme ir attaisnojama, t.i., jāizvērtē iemesli, uz kuriem pamatota atšķirīgā attieksme (*sk. Satversmes tiesas 2001. gada 26. jūnija sprieduma lietā Nr. 2001-02-0106 secinājumu daļas 4. punktu*).

Šāda atšķirīga attieksme ir attaisnojama, ja tā noteikta pēc objektīva kritērija – izglītības iegūšanas. Izziņa par studiju uzsākšanu vai turpināšanu apliecina, ka persona valsts akreditētā vai atzītā izglītības procesā apgūst noteikta līmeņa zināšanas un prasmes, lai gala rezultātā saņemtu valsts atzītu diplomu par augstākās izglītības iegūšanu. Šāda atšķirīga attieksme nav uzskatāma par patvarīgu, tā ir saprātīgi pamatota ar augstākās izglītības svarīgumu Biroja amatpersonas darbā (*sk. Satversmes tiesas 2007. gada 10. maija sprieduma lietā Nr. 2006-29-0103 14.1. punktu*). Arī Saeima pamatoti norāda, ka persona jau studiju procesā progresē. Savukārt apstrīdētā norma nodrošina amatpersonu nemitīgu pilnveidošanos.

14. Satversmes tiesa ir secinājusi, ka ikvienas personas pamattiesību ierobežojuma pamatā jābūt apstākļiem un argumentiem, kādēļ tas vajadzīgs. Tāpat ierobežojumam jābūt noteiktam svarīgu interešu – leģitīma mērķa – labad (*sk. Satversmes tiesas 2005. gada 13. maija sprieduma lietā Nr. 2004-18-0106 secinājumu daļas 16. punktu*).

Atbilstoši Biroja likuma 2. panta pirmajai daļai Birojs ir Ministru kabineta pārraudzībā esoša valsts pārvaldes iestāde, kas izveidota, lai kompleksi īstenotu

korupcijas novēršanu un apkarošanu, kā arī lai kontrolētu politisko organizāciju (partiju) un to apvienību finansēšanas noteikumu izpildi. Biroja likuma 11. pantā noteikts, ka Biroja amatpersonu pienākums ir darboties sabiedrības interesēs, bet 12. pantā norādīts, ka Biroja amatpersona ir valsts varas pārstāvis. Lai īstenotu likumā nospraustos mērķus, Birojs veic daudzas nozīmīgas funkcijas.

Saeima atbildes rakstā norādījusi, ka Biroja likumā ietvertā ierobežojuma leģitīmais mērķis galvenokārt ir citu cilvēku tiesību aizsardzība. Saeima, atsaucoties uz Satversmes tiesas spriedumu, uzsver: tā kā Biroja amatpersona realizē valsts varu un var būt tiesīga ierobežot citu cilvēku tiesības, Biroja amatpersonas kompetencei, izglītībai un inteliģencei ir īpaša nozīme. Precīzāku un stingrāku kritēriju noteikšana nodrošina Biroja amatpersonu darba sekmīgāku veikšanu (*sk. lietas materiālu 1. sējuma 52. un 57. lpp.*).

Biroja amatpersonai sava teorētiskā un praktiskā sagatavotība attiecīgo pienākumu pildīšanai ir jāapliecina valsts atzītā izglītības procesā. Labums, ko sabiedrība gūst no šā formālā kritērija piemērošanas, visupirms ir drošība par to, ka Biroja amatpersonas pienākumu pildīšana ir uzticēta personām, kuru teorētiskā un praktiskā sagatavotība ir pietiekama. Satversmes tiesa ir secinājusi, ka persona, kas uzkrājusi atbilstošas zināšanas, izkopusi mācīšanās prasmi un attīstījusi saskarsmi ar citiem sabiedrības locekļiem nepieciešamās spējas, daudz labāk izprot citu cilvēku pamattiesības un var nodrošināt šo tiesību aizsardzību augstākā līmenī (*sk. Satversmes tiesas 2007. gada 10. maija sprieduma lietā Nr. 2006-29-0103 18. punktu*).

Arī Pieteikuma iesniedzēja neapstrīd augstākās izglītības nepieciešamību Biroja amatpersonas darbā, bet, gluži pretēji, norāda, ka obligātā prasība par augstākās izglītības nepieciešamību nodrošina Biroja amatpersonu darba pamatuzdevumu sekmīgu izpildi.

Turklāt ne tikai prasība par augstāko izglītību, bet arī apstrīdētās normas leģitīmais mērķis, kā to norāda Saeima, ir analogs – amatpersonām, kurām nav augstākās izglītības, dot iespēju uzsākt studijas un iegūt augstāko izglītību, lai nodrošinātu citu personu tiesību aizsardzību (*sk. lietas materiālu 1. sējuma 52. lpp.*).

Tātad apstrīdētās normas leģitīmais mērķis ir citu cilvēku tiesību aizsardzība.

15. Satversmes tiesa ir secinājusi, ka, konstatējot leģitīmo mērķi, nepieciešams izvērtēt pamattiesību ierobežojuma atbilstību samērīguma principam. Pirmkārt, vai izmantotie līdzekļi ir piemēroti leģitīmā mērķa sasniegšanai. Otrkārt, vai mērķi nevar sasniegt ar citiem, indivīda tiesības mazāk ierobežojošiem līdzekļiem. Treškārt, vai labums, ko gūst sabiedrība, ir lielāks par indivīdam nodarītajiem zaudējumiem. Ja, izvērtējot tiesību normu, tiek atzīts, ka tā neatbilst kaut vienam no šiem kritērijiem, tā neatbilst arī samērīguma principam un ir prettiesiska (*sk., piemēram, Satversmes tiesas 2002. gada 19. marta sprieduma lietā Nr. 2001-12-01 secinājumu daļas 3.1. punktu un Satversmes tiesas 2004. gada 27. jūnija sprieduma lietā Nr. 2003-04-01 secinājumu daļas 3. punktu*).

Jāņem vērā, ka pamattiesību ierobežojums ir samērīgs vienīgi tad, ja nav citu līdzekļu, kuri būtu tikpat iedarbīgi un kurus izvēloties pamattiesības tiktu ierobežotas mazāk jūtami. Turklāt, nosakot pamattiesību ierobežojumu, likumdevējam ir jāizvēlas iespējami saudzējošāki līdzekļi leģitīmā mērķa sasniegšanai. Vērtējot to, vai leģitīmo mērķi var sasniegt arī citādi, Satversmes tiesa uzsver, ka saudzējošāks līdzeklis ir nevis jebkurš cits, bet tikai tāds līdzeklis, ar kuru var sasniegt leģitīmo mērķi tādā pašā kvalitātē (*sk. Satversmes tiesas 2005. gada 13. maija sprieduma lietā Nr. 2004-18-0106 secinājumu daļas 19. punktu*).

15.1. Valstij ir pienākums nodrošināt pienācīgu tās institūciju darbību, kā arī noteikt tādu regulējumu, lai valsts vara tiktu īstenota atbilstoši sabiedrības interesēm. Viens no veidiem, kā to sasniegt, ir noteikt kvalifikācijas standartus personām, kurām uzticēta valstij un sabiedrībai nozīmīgu funkciju izpilde (*sk. Satversmes tiesas 2006. gada 23. februāra sprieduma lietā Nr. 2005-22-01 9. punktu*).

Nosakot Biroja amatpersonām obligāto prasību – augstāko izglītību, likumdevējs bija iecerējis ieviest stingrākus amatpersonu kvalifikācijas kritērijus un līdz ar to uzlabot citu cilvēku tiesību aizsardzību. Grozījumi bija nepieciešami, lai nodrošinātu efektīvāku Biroja darbu un labas pārvaldības principa īstenošanu atbilstošā līmenī. Satversmes tiesa ir secinājusi, ka „prasība par augstākās izglītības iegūšanu gan prasa no personas papildu darbu, bet kopumā ir vērsta uz personības attīstības nodrošināšanu un nav uzskatāma par būtisku personas pamattiesību aizskārumu” (*Satversmes tiesas 2007. gada 10. maija sprieduma lietā Nr. 2006-29-*

0103 19.4.1. punkts). Var secināt, ka labums, ko sabiedrība gūst no obligātās prasības piemērošanas, šādā gadījumā ir būtisks, it īpaši tad, kad obligātā prasība tiek piemērota amatpersonām, kas saskaņā ar likumu darbojas sabiedrības interesēs un realizē valsts varu (Biroja likuma 11. un 12. pants).

15.2. Izvērtējot sekas, ko ierobežojums rada personai, jāņem vērā, ka obligāto prasību par augstāko izglītību varēja ieviest divos veidos. Pirmkārt, nosakot, ka personas, kas jau ir Biroja amatpersonas, iegūst augstāko izglītību. Otrkārt, atbrīvojot no amata Biroja amatpersonas, kurām nav augstākās izglītības. Abos gadījumos ierobežojuma sekas ir atšķirīgas. Neapšaubāmi, ka mazāk smagas tās ir gadījumā, kad personai tiek dota iespēja pildīt amatpersonas pienākumus un vienlaikus iegūt augstāko izglītību.

Satversmes tiesa piekrīt Saeimas viedoklim, ka apstrīdētās normas mērķis nav bijis dot „atlaidi” attiecībā uz prasību par augstāko izglītību tām amatpersonām, kurām augstākās izglītības nav. Šādi nebūtu pietiekamā kvalitātē sasniegts leģitīmais mērķis, un šāda tiesību norma būtu pretrunā ar sabiedrības interesēm, proti, persona ar augstāko izglītību nevarētu pretendēt uz amatu, jo to ieņemtu persona bez augstākās izglītības.

15.3. Satversmes tiesa ir atzinusi, ka Satversmes 1. pants neliedz likumdevējam izdarīt pastāvošajā tiesiskajā regulējumā tādus grozījumus, kuri atbilst Satversmei. Tomēr demokrātiskā tiesiskā valstī ir jāievēro tiesiskās paļāvības princips. Šis princips prasa, lai, izdarot šādus grozījumus, likumdevējs paredzētu saudzējošu pāreju uz jauno regulējumu. Šādos gadījumos ir jānosaka saprātīgi termiņi vai jāparedz nodarīto zaudējumu kompensēšana (*sk., piemēram, Satversmes tiesas 2003. gada 25. marta sprieduma lietā Nr. 2002-12-01 secinājumu daļas 2. punktu un Satversmes tiesas 2006. gada 8. marta sprieduma lietā Nr. 2005-16-01 18. punktu*).

Šāda pāreja uz jauno tiesisko regulējumu ir nodrošināta ar apstrīdēto normu. Tā Biroja amatpersonām, kurām nebija augstākās izglītības, lika uzsākt studijas septiņu mēnešu laikā (no 2005. gada 1. marta līdz 2005. gada 1. oktobrim).

Atbilstoši Biroja sniegtajai informācijai no 11 amatpersonām, kurām apstrīdētās normas spēkā stāšanās brīdī nebija augstākās izglītības, trīs amatpersonas uzsāka studijas, bet septiņas amatpersonas tās turpināja. Savukārt Pieteikuma

iesniedzēja nav minējusi, ka viņai būtu bijušas kādas objektīvas problēmas, kas traucētu studiju uzsākšanu minētajā termiņā. Satversmes tiesa atzīst, ka šis termiņš ir uzskatāms par saprātīgu un tiesiskās paļāvības principam atbilstošu, jo personai tika dots atbilstošs laiks studiju uzsākšanai.

Prasība par augstāko izglītību ir ierobežojoša tiktāl, ciktāl tā ir saistīta ar nepieciešamību ieguldīt zināmu laiku un finanšu līdzekļus. Šajā situācijā nav mazsvarīgs Biroja likuma 21. pantā noteiktais, proti, ka Biroja amatpersonai, kura, nepārtraucot amata pienākumu pildīšanu, sekmīgi mācās izglītības iestādē, Birojs sedz pusi no mācību gada maksas, kā arī Biroja likuma 22. pantā noteiktais, proti, Birojs valsts eksāmenu kārtošanai vai diplomdarba aizstāvēšanai piešķir mācību atvaļinājumu, saglabājot mēnešalgu.

Līdz ar to var secināt, ka obligāto prasību nebija plānots izpildīt ar amatpersonu atlaišanu. Pārejas periods tika noteikts ar mērķi panākt, lai tām personām, kuras jau pildīja Biroja amatpersonas pienākumus, būtu iespēja atbilst obligātajai prasībai. Ar apstrīdēto normu personai tika dota iespēja izvēlēties saudzējošāko no potenciālajām ierobežojuma sekām, proti, izglītības iegūšanu.

Apstrīdētā norma tika ieviesta, lai nodrošinātu saudzējošu pāreju uz jauno regulējumu – lai personas, kurām nav augstākās izglītības, to attiecīgā laika posmā varētu iegūt un tām nebūtu jāpamet darbs Birojā. Tātad apstrīdētās normas uzdevums ir noteikt tiesiskas valsts principiem atbilstošu pāreju no iepriekšējā regulējuma uz jaunām prasībām. Apstrīdētā norma ir vērsta gan uz Biroja pienācīgas darbības nodrošināšanu, gan uz to personu interešu aizsardzību, kuras Biroja likuma grozījumu spēkā stāšanās dienā bija Biroja amatpersonas. Savukārt tām personām, kuras augstāko izglītību nevēlējās iegūt, bija jārēķinās ar to, ka darbu Birojā nāksies zaudēt.

Satversmes tiesa uzskata, ka obligātā prasība par augstāko izglītību un izglītības iegūšanai noteiktais periods neliedz personai izvēlēties citu savām spējām un kvalifikācijai atbilstošu profesiju ne vien privātajā, bet arī valsts sektorā. Šajā lietā aplūkojamais ierobežojums attiecas uz Biroja amatpersonām, kas nodrošina Biroja funkciju izpildi un par to atbild, – īpaši uz nodaļu vadītājiem. Tātad obligātā prasība par augstāko izglītību attiecas uz amatiem ar specifiskām funkcijām un uzdevumiem. Arī Satversmes tiesa iepriekš ir norādījusi, ka ierobežojumam jābūt saistītam ar

attiecīgā amata raksturu un atbilstošam veicamajiem pienākumiem (*sk. Satversmes tiesas 2005. gada 22. marta sprieduma lietā Nr. 2004-13-0106 19. punktu*).

15.4. Satversmes tiesa novērtē Pieteikuma iesniedzējas argumentus par to, ka ir izstrādāts Biroja amatpersonu izdienas pensiju likuma projekts, taču vienlaikus atzīst, ka likumprojekta esamība pati par sevi nerada Pieteikuma iesniedzējai pamatu paļauties uz konkrētu iespējamu regulējumu nākotnē. Likumprojekta esamība vēl nenozīmē, ka tas tiks pieņemts, turklāt pieņemts tieši tādā redakcijā, kas ir labvēlīga Pieteikuma iesniedzējai.

Līdz ar to apstrīdētajai normai, kas ierobežo Satversmes 106. pantā noteiktās tiesības, ir objektīvs un saprātīgs pamats un tā atbilst samērīguma principam un Satversmes 91. pantam.

Nolēmumu daļa

Pamatojoties uz Satversmes tiesas likuma 30. – 32. pantu, Satversmes tiesa

nosprieda:

Atzīt Korupcijas novēršanas un apkarošanas biroja likuma pārejas noteikumu 7. punkta otro, trešo un ceturto teikumu par atbilstošu Latvijas Republikas Satversmes 91. un 106. pantam.

Spriedums ir galīgs un nav pārsūdzams.

Spriedums stājas spēkā tā publicēšanas dienā.

Tiesas sēdes priekšsēdētājs

G.Kūtris